

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 498/2024-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a zo sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátska kancelária MARCEL BIZNÁR, s. r. o., Bajkalská 31, Bratislava, proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2CoPr/1/2021 z 22. júna 2022 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/232/2022 z 25. apríla 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ označený v záhlaví tohto uznesenia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 16. júla 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj práva na ochranu proti svojvoľnému prepúšťaniu zo zamestnania podľa čl. 36 ods. 1 písm. b) ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje zrušenie napadnutých rozhodnutí krajského súdu a najvyššieho súdu a vrátenie veci krajskému súdu na ďalšie konanie, ako aj priznanie náhrady trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ bol stranou v pracovnoprávnom spore v konaní vedenom Okresným súdom Bratislava II, pričom žalobou proti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaný“), sa domáhal vyslovenia neplatnosti skončenia pracovného pomeru podľa § 63 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce v znení účinnom do 31. augusta 2015 z dôvodu nadbytočnosti zamestnanca. Okresný súd v poradí druhým rozsudkom sp. zn. 50Cpr/6/2014 z 15. mája 2020 zamietol žalobu sťažovateľa.

3. Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny. V podstatnom zhrnul, že návrh na zmenu organizačnej štruktúry žalovaného, ktorý mal byť prerokovaný na 21. zasadnutí predstavenstva žalovaného 24. októbra 2013, obsahuje odôvodnenie návrhu, pričom udáva, že organizačné zmeny sa navrhujú prijať vzhľadom na ekonomické ukazovatele hospodárenia, a to rušením 2 pracovných miest vrátane miesta, ktoré zastával v danom čase sťažovateľ. Pozvánka na zasadnutie síce neobsahovala v rámci oznámenia programu bod týkajúci sa zmeny organizačnej štruktúry, keďže je datovaná 18. októbra 2013, no návrh zmeny organizačnej štruktúry bol vyhotovený [REDAKOVANÉ] neskôr a predložený na zasadnutie predstavenstva 24. októbra 2013 predsedníčkou predstavenstva a prerokovaný, čo preukazujú svedecké výpovede. Krajský súd poukázal aj na závery 19. a 20. zasadnutia predstavenstva, ktorých obsahom bola využiteľnosť nehnuteľnosti, s ktorou sa spájal výkon pracovnej funkcie sťažovateľa. Osoby, ktoré mohli potvrdiť skutočnosť prerokovania návrhu organizačnej zmeny na zasadnutí predstavenstva, a to členovia predstavenstva, boli v konaní vypočuté, pričom prerokovanie návrhu organizačnej zmeny potvrdili. Vierohodnosť týchto svedkov nemôže spochybnit' nepredloženie zvukového záznamu zo zasadnutia, keďže v súlade s čl. 20 bodom 6 stanov žalovaného sa zvukový záznam vyhotovuje len na žiadosť člena orgánu prítomného na zasadnutí a členovia predstavenstva (okrem pani [REDAKOVANÉ]) svedecky potvrdili, že záznam vyhotovený nebol. Pani [REDAKOVANÉ] navyše mohla skutočnosť prípadného nevyhotovenia záznamu namietat' v rámci schvaľovania zápisu z 21. zasadnutia predstavenstva, a to na nasledujúcom zasadnutí 4. decembra 2013, no neurobila tak.

4. Podľa krajského súdu obsah samotného uznesenia predstavenstva žalovaného č. 314/10/13 je potrebné vykladať v kontexte okolností skutkového deja, ktoré popri návrhu na zmenu organizačnej štruktúry dopĺňajú aj závery z 19. a 20. zasadnutia predstavenstva. Skutkové vymedzenie organizačnej zmeny žalovaného účinne od 25. októbra 2013 objasňujú listinné doklady, ktoré predchádzali prijatiu rozhodnutia a je z nich zrejмый zámer konajúceho a dôsledky tohto rozhodnutia.

5. Krajský súd správne potvrdil závery súdu prvej inštancie, podľa ktorých zrušenie pracovného miesta sťažovateľa (údržbár, kurič, vodič, zásobovač) bolo racionalizačným opatrením, ktorého prínosom bolo zníženie prevádzkových nákladov v porovnaní s nákladmi vynaloženými na plnenie týchto úloh externým dodávateľom. Bola tak daná príčinná súvislosť medzi rozhodnutím o organizačnej zmene a nadbytosťou zamestnanca.

6. Dovolanie proti napadnutému rozsudku krajského súdu bolo napadnutým uznesením najvyššieho súdu odmietnuté.

7. K namietanej vade zmätočnosti napadnutého rozsudku krajského súdu z dôvodov nerešpektovania záväzného právneho názoru odvolacieho súdu vyjadreného v skoršom zrušujúcom rozhodnutí a nedostatočnosti odôvodnenia, ktorú najvyšší súd nepovažoval za dôvodne vznesenú, bolo v napadnutom uznesení akcentované, že odôvodnenie rozsudku zodpovedá základnej štruktúre odôvodnenia rozhodnutia, pričom jednotlivé časti odôvodnenia sú zrozumiteľné a interpretačne presvedčivé. Z odôvodnenia rovnako vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej.

8. K vade nesprávneho právneho posúdenia z dôvodu odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu najvyšší súd zdôraznil, že v sťažovateľom poukazovaných rozhodnutiach

najvyššieho súdu (sp. zn. 6Cz/1/1991 z 29. januára 1991, sp. zn. 1Cdo/124/2010 z 31. októbra 2011, sp. zn. 5MCdo/17/2008 z 13. októbra 2009) ide o odlišný skutkový základ sporu, ktorého analógia v prejednávanej veci je vylúčená.

9. Najvyšší súd v podstatnom uviedol, že v sťažovateľovej veci súdy ustálili skončenie pracovného pomeru v súlade so Zákonníkom práce. Postup žalovaného voči žalobcovi bol v súlade so zákonnými limitmi a bol dôsledkom skutočnosti, že nezávisle od vôle žalobcu sa zamestnávateľ rozhodol zmeniť svoju organizačnú štruktúru s výsledkom zrušenia dvoch pracovných pozícií, pričom jedna z nich bola aj pozícia sťažovateľa. Organizačnou zmenou boli zrušené dve miesta (vrátane miesta obsadeného sťažovateľom), pričom žalovaný tieto miesta neobnovil, nevytvoril ich opätovne a pri prijímaní organizačnej zmeny nekonal účelovo, takže nesledoval touto zmenou iné ciele, ako zabrániť prehĺbovaniu ďalších strát. Námietka o dodatočnom vyhotovení materiálov žalovaným bola vyvrátená žalovaným predloženými overenými fotokópiami ich originálov (č. 1. 348 a nasl.), pričom ich obsah plne korešponduje so závermi plynúcimi z vykonaného dokazovania, resp. dáva ucelenú a nadväzujúcu odpoveď na sporné otázky v prejednávanej veci. Výpoveď bola písomná, riadne sťažovateľovi doručená a obsahovala dostatočne konkrétny a skutkovo vymedzený dôvod, ktorým bolo zrušenie jeho pracovného miesta v dôsledku organizačnej zmeny. Žaloba bola zamietnutá z dôvodu, že žalovaný ako silnejšia strana v pracovnoprávných sporoch, ktorú ťaží dôkazné bremeno, preukázal splnenie všetkých podmienok potrebných na platnosť výpovede z dôvodu organizačných zmien a nadbytočnosti zamestnanca.

II.

Argumentácia sťažovateľa

10. Sťažovateľ napáda postup vo veci konajúcich súdov, ktoré podľa jeho názoru nezobrali do úvahy ústavnoprávny rozmer prípadu a nejasnosti týkajúce sa organizačnej zmeny interpretovali v prospech zamestnávateľa (návrh na zmenu organizačnej štruktúry nebol predložený na rokovanie predstavenstva; protichodné svedecké výpovede). Namietta, že vo veci konajúce súdy mali vychádzať predovšetkým zo svedeckej výpovede pani [REDAKOVANÉ]. Podľa nálezu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 86/2020 z 8. septembra 2020 ak vypovedajú ako svedkovia osoby, ktoré sú spriaznené s jednou procesnou stranou, tak to znižuje ich dôveryhodnosť, pričom z ústavnoprávneho hľadiska je problematické, že všeobecné súdy aj napriek konfliktujúcim výpovediam svedkov interpretovali nejasnosti v prospech zamestnávateľa. Sťažovateľ na citované rozhodnutie ústavného súdu poukázal v dovolaní, no najvyšší súd sa touto argumentáciou nezaoberal.

11. Podľa sťažovateľa najvyšší súd konal v rozpore s ustálenou rozhodovacou činnosťou ústavného súdu, keď v bode 7.8 napadnutého uznesenia uviedol, že prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia, nedostatočne zistený skutkový stav a nesprávne právne posúdenie veci nezakladajú vadu zmätočnosti. Najvyšší súd tak neopodstatnene odmietol dovolanie bez toho, aby sa riadne zaoberal dovolacími dôvodmi.

12. Skutkové zistenie súdu prvej inštancie akceptované krajským súdom a následne aj najvyšším súdom je v extrémnom rozpore s vykonanými dôkazmi, keďže zamestnávateľ dodatočne vypracoval listinné dôkazy, aby tak objektivizoval svojvoľný postup pri prepustení sťažovateľa zo zamestnania.

13. Povinnosťou najvyššieho súdu bolo z argumentácie sťažovateľa vyabstrahovať právne otázky a skúmať prípustnosť dovolania podaného z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci.

14. Pri výklade a aplikácii § 61 ods. 2 Zákonníka práce došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu. Výpoveď je podľa sťažovateľa neplatná, keďže z nej nemožno zistiť, k akej organizačnej zmene malo dôjsť a v čom spočíva nadbytočnosť zamestnanca.

15. Krajský súd podľa sťažovateľa rozhodol v rozpore so svojim skorším právnym názorom v totožnej veci.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

16. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka arbitrárnosti rozhodnutí krajského súdu a najvyššieho súdu z dôvodov uvedených v časti II tohto rozhodnutia.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu, na spravodlivé súdne konanie a na ochranu pred svojvoľným prepustením zo zamestnania napadnutým rozsudkom krajského súdu:

17. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľ vzniesol v dovolacom konaní smerujúcom proti napadnutému rozsudku krajského súdu námietku existencie vady zmätočnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, pričom v dovolaní predostrel totožnú argumentáciu, akú predostrel v ústavnej sťažnosti, atakujúcu ústavnú neudržateľnosť odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu a namietol súčasne aj nesprávne právne posúdenie veci. Keďže v rámci uplatnenej dovolacej právomoci sa najvyšší súd sťažovateľom vznesenou dovolacou argumentáciou zaoberal a rozhodol o nej, uvedené, uplatňujúc princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z čl. 127 ods. 1 ústavy, vylučuje právomoc ústavného súdu sa meritórne relevantnou časťou ústavnej sťažnosti zaoberať (obdobne IV. ÚS 468/2018, IV. ÚS 261/2023), čo zakladá dôvod na odmietnutie časti ústavnej sťažnosti z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K namietanému porušeniu práv na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

18. V úvode tejto časti rozhodnutia ústavný súd zdôrazňuje, že právo na spravodlivé súdne konanie či právo na súdnu ochranu sa v civilnom konaní účinne zaručujú len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za ktorých splnenia civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred civilným súdom vrátane dovolacích konaní (m. m. II. ÚS 581/2017).

19. Ústavný súd stabilne judikuje, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci odvolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu (napr. IV. ÚS 238/07, IV. ÚS 499/2011, IV. ÚS 161/2012, II. ÚS 98/2017). Otázka posúdenia prípustnosti dovolania je vnímaná ústavným súdom primárne ako otázka interpretácie (obyčajného) zákona a v tomto smere sa najvyššiemu súdu ponecháva značná autonómia s tým, že vyriešenie tejto otázky samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení

práva sťažovateľa (napr. II. ÚS 324/2010, II. ÚS 410/2016), samozrejme, za predpokladu, že ide o riešenie ústavne udržateľné (IV. ÚS 198/2020).

20. Úlohou ústavného súdu je preto posúdiť napadnuté uznesenie najvyššieho súdu z toho pohľadu, či závery v ňom uvedené zodpovedajú požiadavkám obsiahnutým v práve na spravodlivé súdne konanie, a teda či sú ústavne udržateľné (m. m. IV. ÚS 372/2020, IV. ÚS 197/2021).

21. V súlade s ustálenou judikatúrou najvyššieho súdu, ako aj rozhodnutiami ústavného súdu (k tomu pozri IV. ÚS 58/2021, IV. ÚS 442/2022) § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napríklad o právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní a pod. (pozri k tomu uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/155/2017 z 25. októbra 2017).

22. Aj napriek tomu, že odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu v bode 7.8 odkazuje na neaktuálnu rozhodovaciu činnosť ústavného súdu a v konečnom dôsledku nezodpovedá ani aktuálnej rozhodovacej činnosti samotného dovolacieho súdu (k tomu pozri námietku v bode 11 tohto uznesenia), zaoberá sa vecným posúdením dovolacej námietky zmätočnosti, čo už zmieňovaný nedostatok všeobecnej charakteristiky prípustnosti dovolania reparuje. Z uvedeného dôvodu ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd poskytol sťažovateľovi v súvislosti s namietaným porušením práv na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie ochranu v medziach zákona, ktorý základné právo na súdnu ochranu vykonáva (čl. 51 ods. 1 ústavy), pričom tieto medze rešpektoval, a preto mu z ústavnoprávneho hľadiska nemožno pri materiálnom posúdení vady zmätočnosti nič vytknúť. Ústavný súd, vychádzajúc z relevantnej časti obsahu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, preto nezistil, že by účinky výkonu jeho dovolacej právomoci pri posudzovaní prípustnosti a dôvodnosti dovolania sťažovateľa podľa § 420 písm. f) CSP boli nezlučiteľné so základným právom strany konania na súdnu ochranu, resp. spravodlivé súdne konanie tak, ako to namieta sťažovateľ v bode 11 tohto uznesenia.

23. Pokiaľ sťažovateľ v tomto smere argumentuje, že vo veci konajúce súdy mali vychádzať predovšetkým zo svedeckej výpovede pani [REDAKOVANÉ], ktorá jediná vypovedala v jeho prospech, a posúdiť dôveryhodnosť svedkov s ohľadom na ich spriaznenosť so žalovaným, ústavný súd prioritne zdôrazňuje, že dokazovanie vrátane hodnotenia dôkazov je vecou všeobecného súdu. K hodnoteniu dokazovania všeobecným súdom a k požiadavkám na jeho prehodnocovanie sa ústavný súd vyjadril už v mnohých svojich rozhodnutiach, kde zdôraznil, že z ústavného princípu nezávislosti súdov podľa čl. 144 ods. 1 ústavy vyplýva aj zásada voľného hodnotenia dôkazov a rozhodnutie o dokazovaní vrátane rozsahu dokazovania preto spadá do výlučnej kompetencie všeobecného súdu. Ústavný súd sa preto môže zaoberať hodnotením dokazovania všeobecným súdom len vtedy, ak zistí, že v danej veci postupoval svojvoľne, že jeho závery sú zjavne neudržateľné vo vzťahu ku skutkovým zisteniam alebo že výrazne porušil procesné princípy obsiahnuté v ústavnom poriadku, alebo ide o rozhodnutie už na prvý pohľad nespravodlivé

(I. ÚS 762/2013). O takýto prípad však v konkrétnych okolnostiach veci nejde. Postup vo veci konajúcich súdov bol objektivizovaný konceptom takého hodnotenia dôkazov, ktoré obstoja z hľadiska prípadného rozporu so zákazom jurisdikčnej svojvôle.

24. V rámci namietanej vady zmätočnosti sa najvyšší súd zaoberal (aj) tou časťou dovolaním napadnutého rozsudku krajského súdu, ktorá sa týkala hmotnoprávneho predpokladu na realizovanie platnej výpovede z pracovného pomeru, a to existencie organizačnej zmeny. V konkrétnostiach odkazom na odôvodnenie obsiahnuté v napadnutom rozsudku krajského súdu akcentoval, že súd prvej inštancie zistil a ustálil, aká organizačná zmena mala byť na 21. zasadnutí predstavenstva prijatá, čím bola odôvodňovaná a v čom mala spočívať. Krajský súd pritom obsah uznesenia predstavenstva žalovaného vykladal v širšom kontexte s okolnosťami skutkového deja, a to predovšetkým v nadväznosti na závery predchádzajúcich zasadnutí predstavenstva žalovaného, ako aj listinné doklady (bod 4 tohto uznesenia).

25. Navyše z rozsudku okresného súdu z 15. mája 2020 (bod 2 tohto uznesenia) pritom vyplýva záver o tom, že svedkovia, ktorých výpovede boli hodnotené v prospech žalovaného, už pre žalovaného v čase rozhodovania o žalobe nepôsobili, a preto nemali dôvod vypovedať zaujato či v prospech žalovaného. Z uvedeného dôvodu je námietka sťažovateľa spochybňujúca dôveryhodnosť svedkov (bod 10 tohto uznesenia) už *prima facie* nedôvodná a z uvedeného dôvodu nemôže mať ani vplyv na postup najvyššieho súdu, ktorý sa odkazom sťažovateľa na nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 86/2020 z 8. septembra 2020 o dôveryhodnosti svedkov spriaznených s procesnou stranou v napadnutom uznesení *expressis verbis* nezaoberá.

26. Z už uvedených predbežných záverov nevyplýva ani možnosť ústavnoprávnej relevancie tvrdení sťažovateľa o dodatočnom vypracovaní listinných dôkazov žalovaným, ktorým sa snaží spochybníť skutkové zistenia vo veci konajúcich súdov, s ktorými sa stotožnil aj najvyšší súd. V tomto smere odkazuje ústavný súd na bod 9 tohto uznesenia, v rámci ktorého najvyšší súd odpovedá v konkrétnostiach o vyvrátení tvrdenia sťažovateľa v tomto smere a navyše odkazuje na ďalšie skutočnosti vyplývajúce z vykonaného dokazovania, ktoré v súhrne predkladajú ucelený obraz skutkového deja, z ktorého vyplynulo unesenie dôkazného bremena žalovaného ako silnejšej strany v pracovnoprávných sporoch o splnení všetkých podmienok potrebných na platnosť výpovede z dôvodu organizačných zmien a nadbytočnosti zamestnanca, ako aj to, že výpoveď doručená sťažovateľovi obsahovala dostatočne konkrétny a skutkovo vymedzený dôvod (zrušenie pracovného miesta sťažovateľa v dôsledku organizačnej zmeny).

27. V rámci namietanej vady zmätočnosti sťažovateľ atakoval aj porušenie princípu viazanosti právnym názorom vysloveným v predchádzajúcom zrušujúcom rozhodnutí odvolacieho súdu (k tomu pozri aj bod 15 tohto uznesenia). Ústavný súd, poukazujúc na dôvody napadnutého uznesenia obsiahnuté v bodoch 7.6 a 7.7, akcentuje ústavne udržateľnú premisu dovolacieho súdu, podľa ktorej pre odvolací súd nevyplýva z § 391 ods. 2 CSP jeho viazanosť vlastným skôr vysloveným právnym názorom. Tento právny názor môže neskôr zmeniť (m. m. III. ÚS 46/2013, I. ÚS 431/2024). Navyše z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a vrátil mu vec s príkazom vykonať ďalšie dokazovanie, pričom okresný súd následne vykonal ďalšie dokazovanie a dospel k odlišným skutkovým zisteniam, ktoré následne právne posúdil. Za stavu zmeny skutkových zistení, ktoré boli výsledkom ďalšieho dokazovania a ich následného podriadenia pod hypotézu právnej normy vo veci aplikovanej je preto

námietka porušenia princípu viazanosti právnym názorom odvolacieho súdu sama osebe bez právnej relevancie.

28. Napokon sťažovateľ namieta, že povinnosťou najvyššieho súdu bolo vyabstrahovať právne otázky z jeho dovolacej argumentácie. Ani táto námietka nie je podľa názoru ústavného súdu dôvodná.

29. Aby na základe dovolania podaného z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v § 431 až § 435 CSP (porovnaj k tomu rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/203/2016, 3Cdo/216/2017, 4Cdo/64/2018, 6Cdo/113/2017, 7Cdo/95/2017 a 8Cdo/ 95/2017). K posúdeniu dôvodnosti dovolania v kontexte zodpovedania otázky, či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení, môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania.

30. Dôvodmi prípustnosti dovolania je nevyhnutné rozumieť jednotlivé a do zákona poňaté skutkové podstaty reprezentujúce dovolací dôvod. Sťažovateľ pritom v dovolaní uvádzal ako dôvod prípustnosti ním podaného dovolania riešenie rozhodnej právnej otázky odvolacím súdom spôsobom odkláňajúcim sa od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu [§ 421 ods. 1 písm. a) CSP].

31. Odôvodnenie najvyššieho súdu obsiahnuté v podstatnom v bode 8 tohto uznesenia vylučujúce analógiu v prejednávanej veci z dôvodu odlišného skutkového stavu považuje ústavný súd za síce stručné, ale s prihliadnutím na ďalšie časti odôvodnenia (predovšetkým body 8.12 a 8.13 napadnutého uznesenia najvyššieho súdu) za ústavne udržateľné, keďže vychádza z ustáleného skutkového stavu daného súhrnom zisteným skutočnosťami, a to nielen návrhom na zmenu organizačnej štruktúry žalovaného, ale aj závermi zasadnutí predstavenstva, ktoré zmene organizačnej štruktúry predchádzali, ako aj výpovedami svedkov.

32. Okrem toho povinnosťou dovolateľa v tomto smere je konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom v súlade s § 432 CSP.

33. Ústavný súd v reakcii na námietku konštatuje, že najvyšším súdom formulované podmienky na prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, teda a) konkretizovanie právnej otázky riešenej odvolacím súdom a uvedenie, ako ju riešil odvolací súd, b) vysvetlenie, v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, a súčasné označenie konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu a napokon c) uvedenie, ako mala byť táto otázka správne riešená, už boli predmetom ústavnoprávneho prieskumu ústavného súdu, ktorý opakovane konštatoval, že tieto právne závery najvyššieho súdu nemožno považovať za svojvoľné či arbitrárne. Okrem toho v tomto kontexte ústavný súd rovnako akcentoval s prihliadnutím na skutočnosť existencie osobitostí daných v dovolacom konaní, že dôvodnosť uplatnenia formálnejších požiadaviek v konaní o mimoriadnom opravnom prostriedku oproti konaniu o odvolaní ako riadnom opravnom prostriedku je na mieste

(obdobne Kozlica proti Chorvátku, sťažnosť č. 29182/03, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 2. 11. 2006, § 32; m. m. I. ÚS 152/2024).

34. Dovolací súd nie je oprávnený nahrádzať, resp. dotvárať dovolacie dôvody uvedené účastníkom konania, rovnako jeho úlohou nie je formulovať hypotetické právne otázky prichádzajúce do úvahy s prihliadnutím na dovolateľom označené rozhodnutie najvyššieho súdu. Na tento účel dovolanie musí byť spísané advokátom a dovolateľ musí byť počas celého konania právne zastúpený. Úlohou dovolacieho súdu je byť zjednocovateľom judikatúry nižších súdov, resp. vlastnej rozhodovacej činnosti. Nie je treťou inštanciou slúžiacou na reparáciu skutkových zistení súdov okresných a krajských. Primárne je súdom právnym, nie skutkovým (porov. ŠTEVČEK, M., FICOVÁ, S., BARICOVÁ, J., MESIARKINOVÁ, S., BAJÁNKOVÁ, J., TOMAŠOVIČ, m. a kol. *Civilný sporový poriadok. Komentár*. Praha : C. H. Beck, 2016, komentár k § 432.).

35. V súlade s už uvedeným, prihliadajúc na relevantné časti napadnutého uznesenia, ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd sa ako dovolací súd v napadnutom uznesení zaoberal a ústavne akceptovateľným spôsobom aj vysporiadal s argumentáciou sťažovateľa, ktorou odôvodňoval prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Najvyšší súd sa s dovolacou argumentáciou sťažovateľa nestotožnil, a preto jeho dovolanie odmietol v súlade s § 447 písm. f) CSP.

36. Už citované závery dovolacieho súdu plne korešpondujú s premisami, na ktorých je postavená ustálená rozhodovacia činnosť ústavného súdu, podľa ktorej právo na súdnu ochranu zahŕňa právo na určitú kvalitu súdneho konania definovanú procesnými garanciami spravodlivého súdneho konania, medzi ktoré patrí aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, ktorá má byť v konkrétnom prípade poskytnutá. Zásada spravodlivosti obsiahnutá v práve na spravodlivé súdne konanie, ktoré vyplýva z čl. 46 ods. 1 ústavy, totiž vyžaduje, aby súdy založili svoje rozhodnutia na dostatočných a právne relevantných dôvodoch zodpovedajúcich konkrétnym okolnostiam prerokovanej veci (m. m. III. ÚS 305/08).

37. Najvyšší súd v dôvodoch napadnutého uznesenia odpovedá na východiskové námietky uplatnené v dovolaní sťažovateľom v kontexte argumentácie atakujúcej vadu zmätočnosti, ako aj nesprávne právne posúdenie veci ústavne akceptovateľným spôsobom, pričom jeho odôvodnenie obsiahnuté v napadnutom uznesení nemožno považovať za svojvoľné ani za zjavne neodôvodnené, čo bolo podkladom pre záver ústavného súdu o tom, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a obsahom označených práv na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí časti ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní relevantnú časť ústavnej sťažnosti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

III.3. K namietanému porušeniu práva na ochranu pred svojvoľným prepustením zo zamestnania napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

38. Vzhľadom na skutočnosť, že ochrana proti svojvoľnému prepúšťaniu zo zamestnania neznamená nemennosť takého zamestnaneckého alebo obdobného právneho pomeru a ani zákaz skončiť takýto pomer v súlade s ústavnými a so zákonnými limitmi na takýto postup zamestnávateľa (m. m. IV. ÚS 150/03), pričom ústavný súd nezistil žiadnu možnosť vyslovenia

porušenia práv na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie skončením pracovného pomeru sťažovateľa pre nadbytočnosť z dôvodu organizačnej zmeny, nie je daná možnosť vyslovenia porušenia označeného práva na ochranu pred svojvoľným prepustením.

39. Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

40. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti v celom rozsahu sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa nezaoberal, pretože rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. septembra 2024

Miloš Maďar
predseda senátu